ARTITEKTUR

Bergensarkitekt Todd Saunders er tilbake i moderlandet. På arktiske Fogo Island skal kunstnere og luksusturister lokkes ut i det ytterste havgap.

TEKST **DANIEL GUSS BUTENSCHØN** FOTO **BENT RENÉ SYNNEVÅG**

LONG STUDIO

STED: Joe Batt's Arm, Fogo Island, Canada.
ARKITEKT: Saunders Arkitekter v/Todd Saunders, som vokste opp på Newfoundland før han flyttet til Norge i 1997.
MEDARBEIDERE: Ryan Jørgensen, Attila Berés, Colin Hertberger, Christina Maier, Olivier Bourgeois, Pål Storsveen.
STØRRELSE: 120 kvm.
BYGGHERRE: Shorefast Foundation og Fogo Island Art Corporation.

« LANGT ATELIER, LANGT UNNA. *Flat Earth Society mener Fogo Island er et av de fire verdenshjørnene. Her lå lyttestasjonen som først plukket opp «Titanic»s nødmeldinger. Den perfekte beliggenhet for eksistensiell kunst, luksusturisme og norsk arkitektur, mener lokal velgjører. Det første av en rekke unike kunstneratelierer står akkurat ferdig.*

BREVET ZITA COBB FIKK, var utvetydig: Huset ditt er stygt. Fiks det, eller riv det.

Ordførerens ord ville vært harde hvor enn i verden de var blitt ytret. At de gjaldt et hus på Fogo Island – en forblåst utpost utenfor nordkysten av den kanadiske provinsen Newfoundland – gjorde dem absurde. Her ute skraper folk såvidt sammen til en beskjeden eksistens. De er generelt lite opptatt av estetikk.

Men Zita Cobb er selvskapt it-millionær. Ordførerens brev ble gnisten hun trengte for å pøse sine betydelige midler ikke bare inn i hjemmet hun forlot som 16-åring, men inn i å forvandle øya til en turistdestinasjon.

– Der satt jeg, på seilbåten i Connecticut og i bedre posisjon til å redde huset mitt enn noe annet menneske. Jeg tenkte at mens jeg holder på, så kan jeg vel gjøre noen andre ting her også, har hun forklart til avisen The Globe and Mail.

Den Cobb-ledede stiftelsen Shorefast skyter nå 100 millioner kroner inn i blant annet et femstjerners hotell, filmhus og en rekke spektakulære kunstneratelierer. Eventyret tegnes av bergensarkitekten Todd Saunders, best kjent for det spektakulære utkikkspunktet han har oppført i Aurland.

Oppdraget i Canada har hatt en spesiell betydning for Saunders, som ikke bare skulle få eksperimentere med tradisjonelle arkitektoniske former og materialer. Han skulle også få jobbe på en unik beliggenhet i Newfoundland, der han selv vokste opp.

EKSISTENSIELL INSPIRASJON. Saunders' første atelier på Fogo, «Long Studio», sto klart i mai: 120 kvadratmeter med tre rom og en utsikt det må bli kunst av. Den ligger på en isolert odde der bølgene bryter mot fjellet noen meter unna. At du må gå ti minutter fra der veien slutter for å komme frem, garanterer både fysisk og mental isolasjon.

– Det er en annerledes, hardbarket vakkerhet her ute, sier Saunders.

Arkitekturen understreker isolasjonen: rommenes lange siktlinjer skyter ut den mildt hellende vindusruten som utgjør hele endeveggen og som rammer inn utsikten over havet. Atelieret er plassert på stylter »

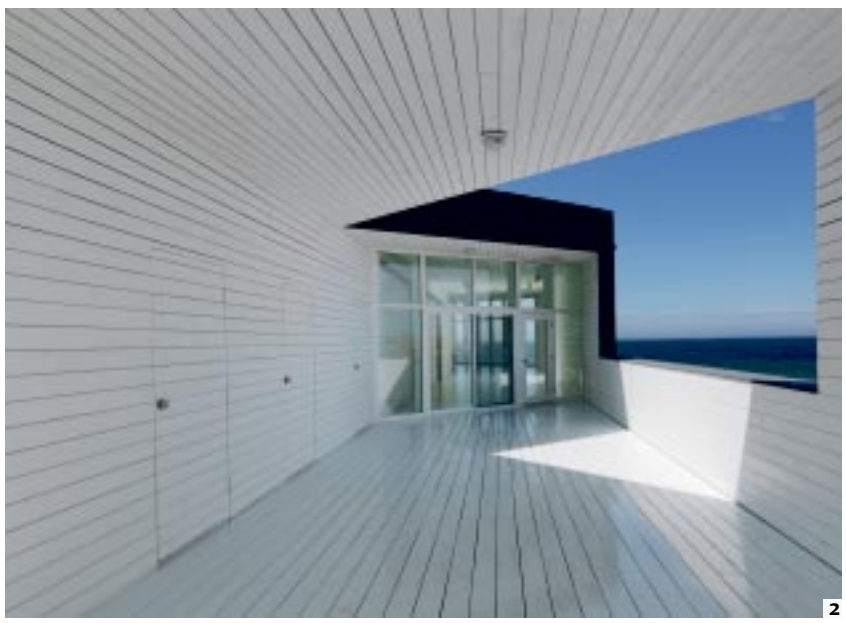

❶ **KUNSTNEREN OG HAVET.** *All retning i det lange kunstatelieret peker mot den vinduskledde kortveggen som stuper ut i utsikten – et privilegert sted for å observere de skiftende sesongene og oppnå den nødvendige isolasjon for å lokke frem stor kunst.* ❷ **TREKLEDD.** *Det halvåpne atriet gir ly mot de harde elementene. Veggene er dekket av hvitmalt gran.* ❸ **MODERNE TRADISJONELT.** *Stylter løfter atelieret ut mot havet – et nikk til tradisjonelle fiskebrakker her i Newfoundland, der arkitekten selv vokste opp.*

» slik at det peker ut over vannet. Det åpne interiøret og det delvis tildekkede atriet på siden sørger for at den boksete geometriske formen skaper en kontrast til naturen uten at den utkonkurrerer den. Granskallet som dekker bygget nikker til Newfoundlands gamle fiskehus.

– Dette er moderne arkitektur med tradisjonelle røtter. De fleste gamle bygningene her ute er amfibiske, med bare halvparten trygt inne på land – å gå inn i dem er som å vandre rett ut i havet. De moderne atelierene vil fremstå som merkelig gjenkjennelige, sier Saunders.

I løpet av et år skal seks unike atelierer stå ferdig på avsidesliggende plasser, skapt etter samme lest. Materialbruken og formene fra atelierene vil også gå igjen i det 29-rom store boutique-hotellet som Saunders tegner.

Fogo Inn vil være utstyrt med en topprestaurant, og et rom vil koste rundt 2000 kroner per natt. Den finskfødte, bodøbaserte arkitekten Sami Rintala tegner spaet i toppetasjen.

De fleste gamle bygningene her ute er amfibiske, med bare halvparten trygt inne på land

TODD SAUNDERS *arkitekt*

FØDT BLAKK. Etter at et nasjonalt fangstforbud på torsk trådte i kraft, har de gamle fiskerisamfunnene strevet med å finne alternative inntektskilder. It-entreprenøren Zita Cobb satser på at Shorefast-stiftelsen og den arkitektoniske infrastrukturen skal trekke store kunstnere ut i havgapet. Programmets internasjonale synlighet skal igjen sørge for å bringe inn velstående turister; turismen skal skape arbeidsplasser, og øyas økonomi skal få blomstre.

– Her om dagen var det noen som sa til meg: «Du ble født blakk her ute, og slik du holder på, kommer du til å dø på samme måte», sier Cobb.

– Men så lenge jeg har to røde cents igjen, kan jeg ikke si: «Sorry, det gikk ikke.» **D2**

daniel.butenschon@dn.no